

طرح درس روزانه درس یکم فارسی ۲ پایه یازدهم

مشخصات کلاس	شماره طرح درس: ۱	موضوع درس: نیکی	تاریخ اجرا: .. / .. / ۹۶	مدت اجرا: ۹۰ دقیقه
	مجری: گروه زبان و ادبیات فارسی استان آذربایجان شرقی	کلاس: یازدهم	تعداد فراگیران:	مکان:

الف: قبل از تدریس

اهداف بر اساس تلفیقی از هدف نویسی برنامه درسی ملی و طبقه‌بندی جدید بلوم

سطح هدف	اهداف و پیامدها
هدف کلی	آشنایی با ادبیات تعلیمی (علم) توانایی درک پیامهای آموزشی و اخلاقی درس (تفکر)
اهداف مرحله‌ای	۱- آشنایی با واژگان و ترکیبات جدید متن درس (علم) ۲- آشنایی با سعدی و کتاب بوستان ، به عنوان شاهکار ادب فارسی (علم) ۳- خوانش متن با لحن مناسب (عمل) ۴- توانایی انجام فعالیت های پیش بینی شده در قلمروهای سه گانه کتاب فارسی (عمل) ۵- تقویت علاقه نسبت به هنجارهای مناسب اجتماعی (اخلاق) ۶- باور به تلاش برای کسب روزی و دوری از توکل صرف وعدم فعالیت و تلاش (اخلاق) ۷- کاربرست آموزه های محتوایی متن درس در حوزه قلمروهای زبانی، ادبی و فکری (عمل)

عناصر برنامه درسی ملی تعقل، ایمان، علم، عمل و اخلاق				عنصر	حیطه و سطح در بلوم	اهداف (با رعایت توالی محتوای درسی) انتظارات در پایان آموزش	هدف‌های رفتاری آموزشی
عرصه ارتباط با							
خود	خدا	خلق	خلقت				
*				علم	شناختی - درک و فهم	۱- فراگیران « قافیه » را در ابیات شعر مشخص می کنند . و نوع قالب شعر را تشخیص می دهند	
			*	تعقل و تفکر	شناختی - درک و فهم	۲- فراگیران درک و دریافت خود را از پیام های آموزشی و اخلاقی متن درس بیان کنند	
			*	علم	شناختی درک و فهم	۳- فراگیران « نقش دستوری » کلمات را در ابیات تشخیص می دهند.	
			*	علم	شناختی درک و فهم	۴- فراگیران « ضمیر و جهش ضمیر » را تشخیص می دهند	
			*	تعقل و تفکر	شناختی کاربرد	۵- فراگیران با توجه به رابطه معنایی واژگان (ترادف، تضاد، تضمن، تناسب) چند جمله مناسب می نویسند	
			*	علم	شناختی درک و فهم	۶- فراگیران کاربرد تاریخی صفت های مبهم را در جمله تشخیص می دهند.	
			*	علم	شناختی دانش	۷- فراگیران معنی واژه های « جیب » « دون همت » و « دغل » را بیان می کنند.	

			*	عمل	حیطه کاربرد	۸- فراگیران آموزه های خود را از محتوای درس در قلمروهای زبانی ، ادی و فکری به کار می بندند.
			*	تعقل و تفکر	شناختی سنجش	۹- فراگیران تفاوت معنایی واژگان یکسان را در جملات مختلف باهم مقایسه می کنند
			*	علم	شناختی درک و فهم	۱۰- فراگیران انواع « جناس » را در بیت ها تشخیص می دهند
			*	علم	شناختی درک و فهم	۱۱- فراگیر « ایهام تناسب » « کنایه » و « نماد » را تشخیص می دهند
	*			اخلاق	شناختی عاطفی	۱۲- فراگیران باور به تلاش برای کسب روزی و دوری از توکل صرف ومضرات عدم فعالیت و تلاش را در اعمالشان نشان می دهند
	*			اخلاق	شناختی ترکیب	۱۲- فراگیران ارتباط معنایی متن درس و مثل «از تو حرکت، از خدا برکت» را توضیح می دهند.
اهداف ادبیات تعلیمی درک و دریافت معنی ومفهوم شعر نیکی قافیه و ردیف - مثنوی انواع جناس(جناس تام) روابط معنایی واژگان معنای واژه ها در جمله یا زنجیره سخن						
رئوس مطالب						
کتاب درسی - وایت برد و ماژیک - لب تاپ یا کامپیوتر - پروژکتور - پاورپوینت - فایل صوتی درس						
مواد و رسانه های آموزشی						
فراگیران اهداف ادبیات تعلیمی را می دانند فراگیران « ضمیر » را می شناسند فراگیران قالب « مثنوی » را می شناسند فراگیران وابسته های پیشین و پسین اسم را در حدی که در کتاب فارسی ۱ خوانده اند تشخیص می دهند. فراگیران بعضی کنایه ها را تشخیص می دهند.						
پیش بینی رفتار ورودی						
۷ دقیقه	سلام و احوالپرسی ، بیان داستانی با توجه به فضای کلاس - حضور و غیاب .					ایجاد ارتباط اولیه
گروه بندی براساس سطح علمی فراگیران چهار گروه پنجه نفره که در هفته اول سال این کار صورت می گیرد						
گروه بندی، مدل و ساختار کلاسی						
۷ دقیقه	خوانش شعر توسط خود معلم یا با پخش فایل صوتی خوانش درس یکم ، و سپس به صورت گروهی ، پرسش یک سؤال ساده از متن درس که احتمال می دهیم تمام دانش آموزان یا قریب به تمام دانش آموزان ، جواب آن را می دانند.					روش ایجاد و تداوم انگیزه

۱۰ دقیقه	برای سنجش سطح اطلاعات دانش آموزان در قلمرو زبانی و ادبی سؤال هایی نظیر سؤالات زیر را می پرسیم: ۱- فعل در جمله زیر کدام است ؟ ۲- جمله زیر از چند واژه تشکیل شده است؟ ۳- قافیه ها را در ابیات زیر مشخص کنید. ۴- ردیف را در ابیات زیر مشخص کنید. ۵- چند نوع ضمیر می شناسید؟ ۶- در بیت زیر ضمیر ها را مشخص کنید. ۷- وابسته های اسم را نام ببرید و در بیت زیر وابسته های اسم را مشخص کنید. ۸- نقش نمای اضافه چیست؟ در قلمرو فکری می توانیم از دانش آموزان در باره روش های نیکی کردن و ضرب المثل «از تو حرکت از خدا برکت» سوال کنیم و آنان را به گفتگو واداریم.	ارزشیابی آغازین
روش تدریس اصلی و محوری: روش تدریس اعضای تیم روش های فرعی: روش پیش سازمان دهنده، بحث و مشارکت گروهی ، بارش فکری، شرکت فعال اعضا در بحث.		روش های تدریس
ب: فعالیت های مرحله حین تدریس		
۶ دقیقه	- ایجاد التذاذ ادبی توسط دبیر با خوانش شعری زیبا. - آماده کردن و راه اندازی لب تاپ و کامپیوتر توسط دانش آموزان. - نمایش کلیپ های آماده شده و تصاویر زیبا.	آماده سازی

فعالیت‌های معلم - دانش آموز: این فعالیت‌ها به صورت تلفیقی مطرح می‌شود و تفکیک آن به معنای مجزا بودن فعالیت‌های معلم و دانش آموز است و منطقی به نظر نمی‌رسد و به همین خاطر از خط‌چین استفاده شده است.

۱- آمادگی فردی	۲- کار تیمی	۳- آزمون	۴- نقد و بررسی	۵- جمع بندی
افراد گروه یک بار دیگر کل شعر را با حوصله و دقت بیشتر می‌خوانند	تشکیل یک تیم موقت از اعضای گروه ها ، مثلا شماره ۲ هر گروه یک تیم تشکیل می‌دهند و تا نحوه بحث و بررسی را با گروه های خود انتقال دهند.	اجرای آزمون از کل محتوا برای همه ، با ارائه سؤالات عینی . ارائه کلید ، شرح و نمره گذاری توسط دانش آموزان . تعیین معدل گروهی و تعیین نقاط ضعف و قوت گروه ها	نقد نمره هر فرد که بیانگر میزان فهم فرد است نقد نمره هر تیم که بیانگر میزان فهم تیم است نقد کیفیت تدریس‌ها از روی نمرات هر بخش لازم به ذکر است میزان زمان اختصاص یافته به کار تیمی، تأثیر مستقیم در کیفیت آموزش دارد.	انتخاب افراد به طوری که تصادفی یا آزادانه تمام تیم‌ها به تعداد قسمت‌های محتوا ارائه یک بخش از درس توسط یک فرد بحث در رابطه با محتوای هر بخش ارائه توضیحات تکمیلی توسط معلم
زمان : ۵ دقیقه	زمان: ۴۰ دقیقه	زمان: ۵	زمان: ۵ دقیقه	زمان: ۵ دقیقه

۱- آمادگی فردی: قسمت یکم برای اعضای شماره یک تمام تیم‌ها ، دو بیت آغازین شعر. قسمت دوم برای اعضای شماره های دو تمام اعضا؛ دو بیت دوم . قسمت سوم برای اعضای شماره سه تمام گروه‌ها ، دو بیت سوم. قسمت چهارم برای اعضای شماره چهار تمام گروه‌ها ، دو بیت چهارم. قسمت پنجم برای اعضای شماره پنج تمام گروه‌ها ، دو بیت که در قلمروها آمده است را به طور دقیق و کامل مورد مطالعه و بررسی قرار دهند.

۲- کار تیمی: در این قسمت روش‌های ارائه درس توسط اعضای داخل تیم، می‌تواند توسط معلم پیشنهاد شود و یا به صورت خلاقانه توسط دانش‌آموزان اجرا شود. پس از تدریس اعضا در تیم، اجرای بخش‌های کلاسی مربوط به بیت‌ها نیز در پایان هر قسمت محتوا ارائه می‌گردد. در این مرحله اعضای هم نام یک تیم جدید تشکیل می‌دهند و به بحث در مورد قسمت مربوطه می‌پردازند. پس از تحلیل و بررسی محتوا و رفع ابهامات همدیگر، با راهنمایی دبیر به یک روش واحد برای ارائه این قسمت از محتوا برای تیم‌های خود می‌رسند. اعضا به تیم‌های خود برگشته و تدریس هر قسمت به ترتیب توسط عضو مربوطه به شرح زیر شروع می‌شود.

روش ارائه قسمت ۱ : اعضای شماره ۱، با روش‌های مختلف، بارش فکری و یا پرسش و پاسخ دو بیت آغازین شعر را بررسی می‌کنند

مثال : ۱- قافیه و ردیف کدام اند؟ ۲- ضمیر در این دو بیت کدام هستند. ۳- کدام واژه غیر ساده است؟

۴- کدام واژه‌ها غیر ساده مرکب هستند؟ ۵- کنایه کدام است؟

روش ارائه قسمت ۲ : اعضای شماره ۲، با روش‌های مختلف، بارش فکری و یا پرسش و پاسخ دو بیت دوم شعر را بررسی می‌کنند در این قسمت علاوه بر مطالب اعضای گروه یک این مطالب نیز بیان گردد:

۱- صفت‌ها مبهم کدام اند؟ ۲- روابط معنایی واژگان را تشخیص دهید؟ ۳- منظور از « جهش ضمیر » چیست؟ و کدام واژه جهش دارد؟ ۴- « دگر روز » در روزگار ما چگونه به کار می‌رود؟

روش ارائه قسمت ۳: عضو شماره ۳ همانند گروه‌های بالا مطالب را ادامه می‌دهد.

روش ارائه قسمت ۴: عضو شماره ۴ هم چون گروه‌های دیگر.

روش ارائه قسمت ۵: هم چون گروه‌های دیگر.

۳-آزمون: در این قسمت از فرآیند تدریس معلم در صورت امکان به شکل الکترونیکی یا مکتوب و در غیر این صورت به حالت شفاهی سؤالاتی از درس می پرسد. با این هدف که کدام قسمت محتوا بهتر یادگرفته شده است و در درک کدام مباحث مشکل وجود دارد. همچنین با این کار میزان عملکرد اعضای ارائه دهنده محتوا نیز ارزیابی می شود. بر اساس نتایج بدست آمده در بخش های بعدی اشکالات و نواقص برطرف و ترمیم آموزشی صورت می گیرد. البته اگر سؤال ها به صورت تستی تهیه و توسط تیم ها اجرا و نمره گذاری شود در زمان نیز صرفه جویی خواهد شد.

۴-نقد و بررسی: در این قسمت نقد نمره هر فرد که بیان گر میزان فهم فرد است و نقد نمره هر تیم که بیان گر میزان فهم تیم است صورت می گیرد. همچنین از روی نمرات هر بخش از محتوا، نقد کیفیت تدریس ها نیز صورت می گیرد.

۵-جمع بندی: در این مرحله لازم به توضیح است که بخش های ایفای نقش و حالت های نمایش و عمومی کلاسی، می تواند به اختیار دبیر در بند ۲ روش تدریس یا در این بند اجرا شود. در جمع بندی های مرحله ای یا نهایی انتخاب افراد به طور تصادفی یا آزادانه از تمام تیم ها به تعداد قسمت های محتوا انجام می شود و ارائه یک قسمت از درس توسط یک فرد و بحث در رابطه با آن در اینجا صورت می گیرد. معلم از روش های توضیحی و بارش فکری در جهت ترمیم آموزش و رفع اشتباهات یادگیری استفاده می کند و شکل گیری کامل یادگیری انجام می پذیرد.

فعالیت های
خلاقانه
دانش آموزان

در این مورد تلاش می شود موقعیت و شرایطی بوجود آید تا خلاقیت دانش آموزان به منصفه ظهور برسد. این خلاقیت ها ممکن است در اجرای نمایش، انتخاب فیلم، تهیه انیمیشن، ساخت پاورپوینت و تهیه و تولید سایر رسانه های آموزشی تهیه شده توسط دانش آموزان یا در قالب بیان دیدگاه های جالب و نواندیشانه و دیده شود. خلاقیت چیزی نیست که از قبل تعیین شود بلکه چیزی هست که فی البداهه خلق می شود.

ج: فعالیت های تکمیلی

زمان: در طول تدریس	الف: تکوینی (در جریان تدریس) ۱- قافیه را در این بیت مشخص نمایید. ۲- منظور از این عبارت کنایی در این بیت چیست؟ ۳- واژه های غیر ساده به چند دسته تقسیم می شوند. در بیت نوع ساخت واژه ها را مشخص کنید ۵- معنی واژه های « صنع ، نگون بخت ، زرخدان ، دغل ، » چیست؟ ۶- در باره قالب « مثنوی » چه می دانید. ب: ارزشیابی تراکمی ۱- قافیه بیت زیر را مشخص کنید: بخور تا توانی به بازوی خویش که سعیت بود در ترازوی خویش ۲- در بیت زیر چند اسم غیر ساده وجود دارد؟ دگر روز باز اتفاق چنان افتاد که روزی رسان قوت روزش بداد (۱) یک (۲) دو (۳) سه (۴) چهار ۳- با توجه مصراع « ز دیوار محرابش آمد به گوش » کدام گزینه درست و کدام نادرست است؟ الف) جهش ضمیر داریم . ب) جهش ضمیر نداریم ۴- مفهوم بیت « کزین پس به کنجی نشینم چو مور/ که روزی نخوردند پیلان به زور » چیست؟	ارزشیابی
زمان		

	۵- ارکان تشبیه را در بیت زیر مشخص کنید: « چنان سعی کن کز تو ماند چو شیر چه باشی چو روبه به وامانده ، سیر؟ » ۶- در بیت زیر کدام واژه ایهام تناسب دارد؟ نه بیگانه تیمار خوردش نه دوست چو چنگش ، رگ و استخوان ماند و پوست	
۵ دقیقه	بیان خلاصه درس توسط معلم به منظور ارائه بازخورد ارزشیابی .	جمع بندی و ساخت دانش جدید
۳ دقیقه:	مطالعه درس و مروری بر مطالب ارائه شده در کلاس برای جلسه آینده ؛ مخصوصا کسانی که نمرات کمی گرفته اند و مشکل یادگیری دارند. عمومی: حل قلمرو های صص ۱۴ و ۱۵ اقدامات برای جلسه تدریس بعدی: پیش مطالعه گنج حکمت و درس « قاضی بست »	تعیین تکالیف و اقدامات بعدی
۲ دقیقه	مطالعه شرح بوستان غلامحسین یوسفی مطالعه شرح بوستان قره بیگلو و انزابی نژاد	معرفی منابع

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی. سال تحصیلی ۹۶-۹۷